

Περιγραφές μαθημάτων ΠΜΣ «Μουσική Παιδαγωγική»

Ειδίκευση: «Μουσική Παιδαγωγική στο σχολείο και στην κοινότητα»

Ακαδημαϊκό έτος 2023-24

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ1. Διδακτική της μουσικής και σύγχρονες μουσικοπαιδαγωγικές τάσεις

Υ2. Μουσική ανάπτυξη και διαφορετικότητα

Ε1. Μουσική, τεχνολογία, εκπαίδευση

Ε2. Στοιχεία διεύθυνσης για ομαδικό τραγούδι

Ε3. Ήχος, περιβάλλον, εκπαίδευση

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ3. Μουσικοί πολιτισμοί, μουσική στην κοινότητα

Υ4. Μουσική παράσταση στο σχολείο και στην κοινότητα

Ε4. Δημιουργική διδασκαλία και χρήση οργάνων

Ε5. Διακαλλιτεχνικές προσεγγίσεις στη μουσική εκπαίδευση

Ε6. Προσχολική μουσική εκπαίδευση

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ5. Μεθοδολογία έρευνας στη μουσική παιδαγωγική

Υ6. Ομαδικό πρότζεκτ

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ7. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ1. Διδακτική της μουσικής και σύγχρονες μουσικοπαιδαγωγικές τάσεις

Το μάθημα στοχεύει στην επισκόπηση, αναγνώριση και κατανόηση διάφορων εκπαιδευτικών τάσεων που εφαρμόζονται ή έχουν εφαρμοστεί στη διδασκαλία-μάθηση της μουσικής, όπως καταγράφονται μέσα από τη διεθνή βιβλιογραφία και ποικίλες πολιτισμικές πρακτικές, με κριτική πάντα προσέγγιση από τους συμμετέχοντες. Θα εξεταστούν θέματα που αφορούν στην ιστορία και τη φιλοσοφία της μουσικής σε σχέση με τη διδακτική της μουσικής, αλλά και ειδικότερα θέματα όπως το αναλυτικό πρόγραμμα, η στοχοθεσία του μαθήματος της μουσικής, η διαδικασία της διδασκαλίας-μάθησης, ο ρόλος του εκπαιδευτικού, κλπ. Το μάθημα στοχεύει στη σύνδεση θεωρίας και πράξης μέσα από δεξιότητες κριτικής σκέψης, ανάλυσης και αξιολόγησης σεναρίων διδασκαλίας της μουσικής, ταυτόχρονα με τη θεωρητική κατάρτιση στις σύγχρονες τάσεις της μουσικής παιδαγωγικής. Θα εξεταστούν σύγχρονες μουσικοπαιδαγωγικές τάσεις, όπως η διαθεματικότητα, η διαπολιτισμικότητα, η κριτική παιδαγωγική, η άτυπη μάθηση, ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση, η αισθητική αγωγή, η διάδραση των τεχνών, καθώς και άλλες διδακτικές-ερευνητικές προσεγγίσεις (θεωρία ροής, θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης), κλπ. Το μάθημα στοχεύει στη βιωματική προσέγγιση της μουσικοπαιδαγωγικής θεωρίας και τη σύνδεσή της με την πράξη. Στόχος είναι οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής θεώρησης των μουσικοπαιδαγωγικών τους πρακτικών, και δεξιότητες πρακτικής εφαρμογής των θεωρητικών τους γνώσεων. Οι σπουδαστές θα κληθούν να διδάξουν οι ίδιοι ή να έχουν πρόσβαση σε τάξεις μουσικής για τις ανάγκες του μαθήματος.

Υ2. Μουσική ανάπτυξη και διαφορετικότητα

Το μάθημα θα εστιάσει στις μουσικές αναπτυξιακές διεργασίες που συντελούνται ως και την εφηβεία, έχοντας ως αφετηρία την ανάπτυξη των αντιδράσεων και των μουσικών δυνατοτήτων από την προσχολική ηλικία. Η διαφορετικότητα θα προσεγγιστεί με την ευρεία της έννοια που περιλαμβάνει άτομα με διαφορές ως προς τη σωματική και ψυχική υγεία, την ηλικία, το φύλο, την καταγωγή, την προσωπικότητα, την ευφυΐα σε διάφορους τομείς, την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση, κ.λπ. Στο μάθημα θα συζητηθούν θέματα όπως οι ασυνείδητοι μηχανισμοί άμυνας, τα κίνητρα και οι αμοιβές/απολαβές, οι ανθρώπινες ανάγκες και επιθυμίες σε διαφορετικές φάσεις της ζωής, οι τύποι προσωπικότητας, οι ρόλοι και οι δυναμικές που αναπτύσσονται στις ομάδες, η προσαρμοστικότητα και ευελιξία της διδακτικής μεθόδου και των μέσων διδασκαλίας κ.ά., σε κάθε περίπτωση σε σχέση με τη διαφορετικότητα των μαθητών σε ομαδικά ή ατομικά μαθήματα μουσικής στην τάξη ή στην κοινότητα. Ο μουσικοπαιδαγωγός θα εξασκηθεί ακόμη--μέσω υποθετικών σεναρίων--στο να αξιοποιεί στο μάθημά του τις πολλαπλές λειτουργίες της μουσικής ως μέσο ταύτισης, ως δημιουργικό εργαλείο για επικοινωνία, έκφραση και διαχείριση του συναισθήματος, ως κοινωνική και ατομική ενασχόληση, ως δραστηριότητα με πολλά επίπεδα δυσκολίας και ποικίλες εφαρμογές, ως κίνητρο για κίνηση και μάθηση σε άλλους τομείς, ως εργαλείο σε διαφορετικές περιπτώσεις συμμετοχής στην κοινότητα κ.λπ., ώστε να δημιουργεί κατά τη διδασκαλία του μία ατμόσφαιρα αποδοχής, ένταξης, συμπερίληψης και θετικής αξιολόγησης της διαφορετικότητας. Η επίγνωση των μουσικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων και των ορίων των συμπεριφορών διαφορετικότητας τις οποίες είναι δυνατόν να διαχειριστεί επαρκώς ο ίδιος ο δάσκαλος μουσικής στο πλαίσιο του μαθήματος στο σχολείο και στην κοινότητα, σε συνδυασμό με την αναπτυσσόμενη γνώση του για τις ψυχο-κοινωνικές διαταραχές αλλά και αυτές της συμπεριφοράς, θα βοηθήσει δυνητικά τον μουσικοπαιδαγωγό να διακρίνει με μεγαλύτερη ευκολία τότε ένας μαθητής δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στον εαυτό του ή/και στην ομάδα, ώστε να ακολουθήσει τη διαδικασία παραπομπής σε αρμόδιους φορείς.

Μαθήματα επιλογής (από τα ακόλουθα 3 επιλέγονται 2)

E1. Μουσική, τεχνολογία, εκπαίδευση

Βασικός στόχος του μαθήματος αυτού είναι η κατανόηση των δυνατοτήτων που προσφέρει στο σύγχρονο εκπαιδευτικό η τεχνολογία που σχετίζεται άμεσα με τη μουσική, αλλά και γενικότερα με τον ήχο, σήμερα. Περιλαμβάνει κατ' αρχήν μια επισκόπηση της τεχνολογίας της ηχογράφησης, επεξεργασίας και αναπαραγωγής του ήχου καθώς και των βασικών ψηφιακών εφαρμογών που την καθιστούν προσβάσιμη. Εξετάζει τις νέες μουσικές μορφές που προκύπτουν από την ανάπτυξη ηλεκτρονικών και ψηφιακών μέσων σύνθεσης ήχου και των συζυγών μορφών μουσικής εκτέλεσης. Τέλος προτείνει τύπους εφαρμογών των παραπάνω στην κατεύθυνση της ανάπτυξης από τον εκπαιδευτικό δημιουργικών μουσικο-παιδαγωγικών εργαλείων με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, βασισμένων στον ήχο και τις σύγχρονες θεωρήσεις οργάνωσής του.

E2. Στοιχεία διεύθυνσης για ομαδικό τραγούδι

Το μάθημα στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων που αφορούν την ομαδική διδασκαλία τραγουδιού στη σχολική τάξη και στην κοινότητα. Εισάγει τις βασικές αρχές που αναφέρονται στην κινησιολογία της μουσικής διεύθυνσης, τη φωνητική τεχνική και τη μουσική ερμηνεία μέσα από τη μελέτη χορωδιακού ρεπερτορίου κατάλληλα οργανωμένου για μαθητές και νέους σε σχολικά και εξωσχολικά περιβάλλοντα. Το ρεπερτόριο είναι διαβαθμισμένο σε τρία επίπεδα: τραγούδια για μαθητές Α' - Γ' Δημοτικού, Δ' - ΣΤ' Δημοτικού και Α' - Γ' Γυμνασίου, ή για νέους σε αντίστοιχες ηλικιακές ομάδες στην κοινότητα. Οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν πρακτική εξάσκηση στην κινησιολογία διεύθυνσης σχολικών τραγουδιών, ενώ παράλληλα θα εξασκηθούν στις βασικές αρχές της φωνητικής τεχνικής (στάση σώματος, κεφαλική φωνή, αναπνοή κ.λπ.). Το μάθημα έχει κυρίως πρακτικό και δευτερευόντως θεωρητικό χαρακτήρα. Οι συμμετέχοντες είναι απαραίτητο να εξασφαλίζουν ικανοποιητικό χρόνο για ατομική εξάσκηση και μελέτη.

Ε3. Ήχος, περιβάλλον, εκπαίδευση

Το μάθημα στοχεύει στο α) να κατανοήσουν οι διδασκόμενοι τους βασικούς μηχανισμούς παραγωγής και πρόσληψης του ήχου από διάφορους οργανισμούς καθώς και τον ρόλο που παίζει ο ήχος στη ζωή τους, β) να αναπτύξουν κριτήρια και δεξιότητες για την αξιολόγηση και βελτίωση της ποιότητας του ηχητικού περιβάλλοντος και γ) να πειραματιστούν δημιουργικά με σχετικές διδακτικές προσεγγίσεις και υλικό που απευθύνεται σε διάφορες ηλικιακές ομάδες και πλαίσια. Στο μάθημα θα γίνει μια εισαγωγή στη βασική ορολογία της ακουστικής οικολογίας ως βοηθητικό εργαλείο για την ανάλυση και αξιολόγηση του ηχητικού περιβάλλοντος. Οι ήχοι της φύσης και του πολιτισμού θα προστεθούν στην τυπική μουσική 'με νότες' για να εμπλουτίσουν το βασικό υλικό της μουσικής παιδαγωγικής. Θα συζητηθεί επίσης η σύνδεση της ακουστικής οικολογίας με την περιβαλλοντική αγωγή. Ο ήχος θα προσεγγιστεί εδώ ως γέφυρα για την γνωριμία και συναισθηματική ταύτιση του μαθητή με διάφορα είδη του πλανήτη μας αναδεικνύοντας τις ομοιότητες και διαφορές τους από τον άνθρωπο.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ3. Μουσικοί πολιτισμοί, μουσική στην κοινότητα

Το μάθημα στοχεύει να αναδείξει την αμφίδρομη και πολυδιάστατη σχέση της κοινωνίας με τη μουσική εκπαίδευση μέσα από διάφορους παράγοντες, όπως το κοινωνικό πλαίσιο, τις μουσικές προτιμήσεις, τις αντιλήψεις για τη μουσική, καθώς και τις μουσικές πρακτικές κάθε κοινωνίας ή κοινωνικής ομάδας και πώς αυτές συνδιαμορφώνουν ή/και εμπλουτίζουν τη μουσική εκπαίδευση. Δίνεται έμφαση στις θεωρίες φιλοσοφικής πρόσληψης του νοήματος στην τέχνη –τον φορμαλισμό, τη θεωρία του πλαισίου, τον εξπρεσιονισμό και τον πραξιαλισμό–, την κοινωνιολογία της μουσικής, της εκπαίδευσης και της μουσικής παιδαγωγικής, καθώς και στην κοινωνική κατασκευή του μουσικού νοήματος και τους κοινωνικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μουσική διδασκαλία-μάθηση στην κοινότητα και στο σχολείο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην διαπολιτισμικότητα, την κριτική παιδαγωγική, τη μουσική διδασκαλία-μάθηση σε διάφορους μουσικούς πολιτισμούς, τη μεθοδολογία της εθνομουσικολογίας και της ανθρωπολογίας της μουσικής, και πώς οι τομείς αυτοί μπορούν να ενισχύσουν τη μουσική πράξη σε τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια. Μέρος του μαθήματος αποτελεί η μικρής κλίμακας ανθρωπολογική, εθνομουσικολογική ή κοινωνιολογική μελέτη ενός μουσικού πολιτισμού, φαινομένου, ή μουσικής πρακτικής.

Υ4. Μουσική παράσταση στο σχολείο και στην κοινότητα

Η σχέση μουσικής και κίνησης είναι εμφανής σε ποικίλα επίπεδα με κυριότερα το μουσικό παιχνίδι των παιδιών, τον χορό και τη μουσική ερμηνεία. Κίνηση και μουσική μοιράζονται κοινές έννοιες και ποιότητες σε μία σχέση αλληλεπίδρασης. Η κίνηση αποτελεί κανάλι κατανόησης μουσικών εννοιών και η μουσική μεταδίδει ποιότητες στην κίνηση. Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάδειξη της κίνησης ως βασικό μέσο της μουσικής παιδαγωγικής. Στόχοι του μαθήματος είναι η διερεύνηση και κατανόηση του φαινομένου του ρυθμού και μουσικών εννοιών μέσα από την κίνηση, η ανάπτυξη σχέσης μεταξύ μουσικής μορφολογίας και κινητικής φόρμας και τρόποι ανάπτυξης της λεπτής κινητικότητας. Τα μέσα του μαθήματος αποτελούν η ατομική και ομαδική εξερεύνηση μέσα από καθοδηγούμενο αυτοσχεδιασμό, ατομικές και ομαδοσυνεργατικές δημιουργικές δραστηριότητες, δημιουργική εξεργασία παραδοσιακών παιχνιδιών και χορών από διαφορετικούς πολιτισμούς. Απώτερος στόχος του μαθήματος είναι οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν ένα τρόπο σκέψης ο οποίος να τους επιτρέπει να αξιοποιούν την κίνηση και το χορό στη διδασκαλία τους με στόχο την κατανόηση μουσικών εννοιών, την ανάπτυξη της ατομικής μουσικότητας, της εκφραστικότητας και της δημιουργικότητας.

Δεύτερη ενότητα του μαθήματος καλύπτει ο μουσικός αυτοσχεδιασμός που αποτελεί βασικό εργαλείο του μουσικοπαιδαγωγού τόσο σε σχολικούς όσο και σε εξωσχολικούς χώρους και πλαίσια. Το μάθημα στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων στον ελεύθερο και δομημένο ατομικό και ομαδικό μουσικό αυτοσχεδιασμό, τον πειραματισμό με μη τυπικές τεχνικές παιξίματος μουσικών οργάνων και την κατασκευή και δημιουργική αυτοσχεδιαστική

χρήση διαφόρων ηχογόνων αντικειμένων (φυσικών ή τεχνητών) με την προοπτική της ένταξης του αυτοσχεδιασμού σαν ουσιαστικό στοιχείο της μουσικής διδασκαλίας και της διασύνδεσής του με άλλα διδακτικά αντικείμενα του προγράμματος. Το μάθημα έχει και πρακτικό και θεωρητικό χαρακτήρα. Οι συμμετέχοντες θα είναι απαραίτητο να εξασφαλίζουν ικανοποιητικό χρόνο για εξάσκηση τόσο ατομικά όσο και ομαδικά. Στόχος είναι ο μουσικοπαιδαγωγός να αποκτήσει την πρακτική γνώση και να εξελιχθεί και ο ίδιος σε μία ευρεία γκάμα δυνατοτήτων χρήσης των μουσικών αυτοσχεδιασμών, την οποία θα μεταφέρει δυναμικά μέσα στο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Δημιουργικός μουσικοπαιδαγωγός σημαίνει καταρχάς δημιουργικός αποδέκτης, ανοιχτός και ευαίσθητος σε εικόνες, ήχους, υφές, μυρωδιές, με άλλα λόγια σε όλα τα αισθητηριακά ερεθίσματα της καθημερινότητας. Ο μουσικοπαιδαγωγός αναπτύσσει και βελτιώνει τη δημιουργικότητά του στην τάξη, μέσω της συνεχούς έρευνας και μόρφωσης πάνω στα ειδικά αντικείμενά του σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη συνειδητή «επιστροφή» του, θα μπορούσε να πει κανείς, στην αισθητηριακή ευαισθησία, τη φαντασία και τη δημιουργική ελευθερία της παιδικής ηλικίας. Στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος θα είναι ο μουσικοπαιδαγωγός, σε πρώτη φάση, να ανακαλύψει εκ νέου τον «δημιουργικό ακροατή» στον εαυτό του. Στην συνέχεια, θα «αποσυναρμολογηθούν» και θα διερευνηθούν ο ρυθμός, η μελωδία και η αρμονία, η φωνή και η κίνηση του σώματος, θα καλλιεργηθεί η ακουστική ικανότητα, και θα αναπτυχθούν οι συνθετικές και αυτοσχεδιαστικές δεξιότητες, έτσι ώστε με όλα αυτά τα εργαλεία να μπορέσει ο μουσικοπαιδαγωγός να προσεγγίσει έμπρακτα την τέχνη και τις τεχνικές της παράστασης, οι οποίες είναι πολύ σημαντικές για τη δημιουργική διαδικασία μέσα στην τάξη. Τα παραπάνω θα πραγματοποιηθούν μέσα από μία σειρά ασκήσεων που θέτουν και μελετούν τη σχέση αυτιού/ακοής – σώματος ως το βασικό άξονα της παραστατικής δημιουργίας σε συνδυασμό με τον έμπρακτο δημιουργικό διάλογο με άλλες τέχνες και επιστήμες.

Μαθήματα επιλογής (από τα ακόλουθα 3 επιλέγονται 2)

E4. Δημιουργική διδασκαλία και χρήση οργάνων

Η ενότητα στοχεύει στην εξοικείωση των μουσικοπαιδαγωγών με την χρήση μουσικών οργάνων στη μουσική εκπαίδευση. Η χρήση των μουσικών οργάνων από τον εκπαιδευτικό στη γενική μουσική εκπαίδευση μπορεί να γίνει με το όργανο είτε σε ρόλο υποστηρικτικής συνοδείας άλλων δραστηριοτήτων (για παράδειγμα το τραγούδι), είτε με το όργανο χρησιμοποιούμενο σαν πηγή εξοικείωσης με τις παραμέτρους του ήχου και την ποικιλία τους (για παράδειγμα εξερεύνηση διαφορετικών ηχοχρωμάτων, ποικιλία ηλεκτρονικών ήχων κ.λπ), είτε τέλος σαν κεντρικός άξονας διδασκαλίας σε ένα ομαδικό μάθημα οργάνων. Ο μουσικοπαιδαγωγός θα εξοικειωθεί με όλες τις διαφορετικές προσεγγίσεις και θα του δοθούν τα απαραίτητα εργαλεία για να χρησιμοποιήσει μουσικά όργανα - ανεξάρτητα από το βαθμό εξοικείωσής του μαζί τους - στο μάθημα γενικής μουσικής εξυπηρετώντας και τους τρεις βασικούς αυτούς στόχους. Για την διδακτική προσέγγιση ομαδικού μαθήματος οργάνων ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε τεχνικές άτυπης μάθησης που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην τάξη.

E5. Διακαλλιτεχνικές προσεγγίσεις στη μουσική εκπαίδευση

Ο δημιουργικός παιδαγωγός-καλλιτέχνης παρατηρεί, εξερευνά και συγκεντρώνει το υλικό του μέσα από πληθώρα γνώσεων και εμπειριών που υπερβαίνουν τα όρια του ειδικού του επιστημονικού πεδίου και προέρχονται από όλο το φάσμα των τεχνών και επιστημών. Όσο πιο ευρύ το υλικό, τόσο πιο πολλές οι επιλογές και οι δυνατότητες σύνθεσής του, αλλά και τόσο πιο ενδιαφέρουσα η δημιουργική διαδικασία – για το δημιουργό και για τον αποδέκτη μαθητή-θεατή. Σε αυτό το μάθημα θα εξεταστούν πρακτικά και θεωρητικά ζητήματα καλλιτεχνικής δημιουργίας με επίκεντρο τη διαλεκτική της Μουσικής με άλλες τέχνες ή/και επιστημονικά πεδία, όπως το Θέατρο, ο Κινηματογράφος, ο Χορός, οι Εικαστικές τέχνες, η Λογοτεχνία, κλπ. Μέσα από την εξερεύνηση και ανάλυση καλλιτεχνικών έργων, και επιστημονικών θεωριών, και σε συνδυασμό με πρακτική εφαρμογή τεχνικών διαθεματικής παράστασης, θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για δημιουργικό συνδυασμό τεχνών, κάτι που μπορεί να αποτελέσει εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο σε

σχολικά και εξωσχολικά πλαίσια. Το μάθημα έχει μεικτό χαρακτήρα: σεμιναριακό και εργαστηριακό.

Ε6. Προσχολική μουσική εκπαίδευση

Το μάθημα εστιάζει στο ρόλο της μουσικής αγωγής κατά την προσχολική ηλικία. Με εκκίνηση την ανάπτυξη του παιδιού κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία, εξετάζεται η μουσική ανάπτυξη του παιδιού, η μουσικότητα, η μουσική του αντίληψη, οι μουσικές του πρακτικές και προτιμήσεις. Προτείνεται ρεπερτόριο για παιδιά προσχολικής ηλικίας, αποτελούμενο από παραδοσιακά παιχνίδια και τραγούδια, καθώς και έργα λόγιας μουσικής. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ανάπτυξη κατάλληλης μεθοδολογίας για τη διδασκαλία της μουσικής στην προσχολική ηλικία. Οι συμμετέχοντες θα ασκηθούν στην παρατήρηση παιδιών, ώστε να μελετηθεί το παιδί σε σχέση με τα μουσικά ερεθίσματα και τις αντιδράσεις του, καθώς και ο ρόλος του ενήλικα (γονιού, εκπαιδευτικού, φροντιστή, κ.λπ.) προς το παιδί στην οικογένεια ή σε παιδαγωγικό περιβάλλον σε σχέση με τη μουσική. Γίνεται αναφορά σε διάφορα προγράμματα προσχολικής μουσικής αγωγής που εφαρμόζονται στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και σε μεθόδους παρατήρησης και μεθόδους διδασκαλίας παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ5. Μεθοδολογία έρευνας στη μουσική παιδαγωγική

Η ενότητα στοχεύει στην εισαγωγή των σπουδαστών στην ερευνητική μεθοδολογία, τις μεθοδολογικές αρχές και τα ερευνητικά εργαλεία της εκπαιδευτικής έρευνας, και ειδικότερα του τομέα της μουσικής παιδαγωγικής. Οι σπουδαστές θα εξοικειωθούν με το πώς διαβάζουμε μία ερευνητική εργασία, ποιες είναι οι μέθοδοι συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που χρησιμοποιούνται σε ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες που σχετίζονται με τη μουσική εκπαίδευση, ποιες είναι οι δεσμεύσεις, οι περιορισμοί και οι προεκτάσεις κάθε έρευνας. Θα εξοικειωθούν με τη την περιγραφική έρευνα, τη μελέτη περίπτωσης, την εθνογραφία, το πείραμα, τη φιλοσοφική έρευνα, την ιστορική έρευνα, την αυτοβιογραφία, την εκπαιδευτική έρευνα δράσης, την έρευνα αξιολόγησης, κ.ά. Οι συμμετέχοντες θα εμπλακούν, εκτός των άλλων, σε κριτική παρουσίαση ερευνών και σε διεξαγωγή ομαδικής ή ατομικής έρευνας σε θέμα της επιλογής τους. Μετά το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να συζητούν και να αναλύουν ζητήματα που αφορούν σε ένα εύρος ερευνητικών προσεγγίσεων στη μουσική παιδαγωγική, να διεξάγουν έρευνα (ομαδικά και ατομικά), να αναλύουν και να παρουσιάζουν ερευνητικά δεδομένα και να επιλύουν διάφορα προβλήματα που παρουσιάζονται στο ερευνητικό πεδίο. Επίσης, θα ασκηθούν στο ακαδημαϊκό ερευνητικό γράψιμο, τη βιβλιογραφική έρευνα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε όλη την ερευνητική διαδικασία.

Υ6. Ομαδικό πρότζεκτ

Στο πλαίσιο της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και με στόχο την πρακτική εφαρμογή όσων έχουν παρουσιαστεί στις διδακτικές ενότητες, θα διεξαχθούν ομαδικά ερευνητικά πρότζεκτ τα οποία θα έχουν ως βάση την ποιοτική εκπαιδευτική έρευνα και ως πλαίσιο μελέτης τη μουσική στο σχολείο ή στην κοινότητα. Με θέματα που θα αντληθούν από τα διδακτέα μαθήματα, κάθε ομάδα θα επιλέξει το ερευνητικό αντικείμενο μελέτης. Μετά την απαραίτητη βιβλιογραφική μελέτη, θα τεθούν ερευνητικά ερωτήματα, θα προταθεί από την ομάδα ο μεθοδολογικός σχεδιασμός και θα διεξαχθεί μία μικρής κλίμακας, πιλοτική ποιοτική μελέτη. Η ερευνητική διαδικασία θα ακολουθήσει όλα τα απαραίτητα βήματα καθώς και τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας. Το πρότζεκτ θα παρουσιαστεί από την ομάδα και θα κατατεθεί ως γραπτή εργασία των 5000 λέξεων (περίληψη, εισαγωγή, βιβλιογραφική επισκόπηση, μεθοδολογία, ανάλυση, αποτελέσματα, συμπεράσματα και βιβλιογραφία, σε APA μορφοποίηση). Αυτή η εργασία θα αποτελέσει «προθέρμανση» για την ατομική μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία των φοιτητών.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Υ7. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αφορά μία ατομική διαδικασία, κατά την οποία ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα εφαρμόσει στην πράξη όλα όσα έχει διδαχθεί στη μεθοδολογία έρευνας και στα μαθήματα του ΠΜΣ. Αφού αποφασίσει ποιο θέμα επιθυμεί να μελετήσει, προχωρά σε μία διεξοδική διερεύνηση της διεθνούς βιβλιογραφίας, εντοπίζει τα κενά που υπάρχουν, τεκμηριώνει την πρωτοτυπία του θέματος της εργασίας, προσδιορίζει τους στόχους και συγγράφει την πρόταση διπλωματικής εργασίας. Αφού συμφωνηθεί το θέμα και ο σκοπός με τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα της ερευνητικής του εργασίας, θέτει τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης με σωστή διατύπωση. Δημιουργεί ένα πλάνο δράσης με όλα τα στάδια της έρευνας, το οποίο συμβουλευεται κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της μελέτης. Βρίσκεται σε εβδομαδιαία επικοινωνία με τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα καθόλη τη διάρκεια εξέλιξης της έρευνας. Αιτείται και λαμβάνει τις απαραίτητες εγκρίσεις για τη διαφύλαξη της επιστημονικής ηθικής και δεοντολογίας (ΕΗΔΕ, φορείς, ιδρύματα). Λαμβάνει έγγραφη πληροφορημένη συγκατάθεση από τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Προχωρεί στη διεξαγωγή της ερευνητικής εφαρμογής και στη συγκέντρωση των ερευνητικών δεδομένων, ώστε να συνεχίσει στην ανάλυση των δεδομένων και να εξάγει συμπεράσματα. Ολοκληρώνει την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας με την τεκμηριωμένη συγγραφή και δημόσια παρουσίαση.

Αναλυτικά, τα βήματα που ακολουθούνται για την διεξαγωγή και ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας είναι τα ακόλουθα:

- I. Διερεύνηση της διεθνούς βιβλιογραφίας και εντοπισμός των κενών,
- II. Προσδιορισμός του σκοπού της μελέτης και διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων της εργασίας, σχεδιασμός του πλάνου εργασίας που θα ακολουθηθεί.,
- III. Προσδιορισμός της ερευνητικής μεθοδολογίας και τεκμηρίωση της πρωτοτυπίας της εργασίας,
- IV. Επιλογή του κατάλληλου δείγματος και επιλογή της κατάλληλης μεθόδου δειγματοληψίας,
- V. Διεξαγωγή της έρευνας (της πιλοτικής εκπαιδευτικής εφαρμογής ή της μελέτης περίπτωσης ή της έρευνας πεδίου),
- VI. Συλλογή δεδομένων κατά τη διάρκεια της εφαρμογής, της μελέτης ή της έρευνας πεδίου,
- VII. Ανάλυση των δεδομένων είτε περιγραφικά είτε ερμηνευτικά (κωδικοποίηση, κατηγοριοποίηση) είτε επαγωγικά είτε απαγωγικά, και καταγραφή των αποτελεσμάτων και δεδομένων,
- VIII. Συγγραφή και τεκμηρίωση της διπλωματικής έρευνας,
- XV. Δημόσια παρουσίαση και υποστήριξη της διπλωματικής μελέτης.